

תת"ע 2289/12/22 - מרדכי הכט נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום לתעבורה במחוז תל-אביב (בת-ים)

תת"ע 2289-12-22 מדינת ישראל נ' הכט
תיק חיצוני: 20153307358

מספר בקשה: 11

בפני כבוד השופטת שרית קריספין
מבקש מרדכי הכט
נגד מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד פרי
משיבה **החלטה**

בפני בקשת המבקש להטלת הוצאות הגנתו בתיק זה, על המשיבה.

לטענת המבקש, לא היה מקום כלל להגיש כנגדו את כתב האישום ולראיה, לבסוף ביקש ב"כ המשיבה לבטלו ולכן, יש לחייב את המשיבה בהוצאות הגנתו בשיעור של 3555 ₪.

לטענת המשיבה, אין מקום להטיל עליה הוצאות, שכן ב"כ המשיבה ביקש לבטל את כתב האישום, רק משנוכח לדעת כי עד התביעה לא יגיע לדיון ההוכחות ועל מנת שלא לגרום עיוות דין למבקש.

לשיטת המשיבה, בנסיבות אלה, אין המבקש זכאי להוצאות על פי סעיף 80 לחוק העונשין ויש לדחות את הבקשה.

דיון והכרעה

ברע"פ 4121/09, שניא נ' מדינת ישראל, סקר בית המשפט העליון את ההלכה הנוהגת באשר להטלת הוצאות הגנת נאשם על המדינה, בהקשר להליך בבית המשפט לתעבורה וקבע כך:

"מנוסח סעיף 80 לחוק העונשין עולות שתי עילות שבהתקיימן עשוי נאשם אשר זוכה בדיון לזכות בפיצוי. העילה האחת, עניינה כי לא היה יסוד להאשמתו של הנאשם, ואילו השניה עניינה בכך שהתקיימו "נסיבות אחרות המצדיקות זאת" ... אולם חשוב להדגיש כי "גם מי שחלף על פני אחת משתי משוכות אלה אינו זכאי לפיצוי אוטומטי. לשון הסעיף קובעת כי בית המשפט 'רשאי (...)' לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מאסרו או מעצרו". סעיף זה הוא אתר של איזון בין שיקולים נוגדים. מחד יש להביא בכלל חשבון הנזק שנגרם לנאשם בעקבות ההליך הפלילי שנכפה עליו... הליך פלילי מביא עמו פעמים רבות גם פגיעה בקניינו של הנאשם, באשר הוא כרוך ברגיל בעלויות כספיות ניכרות, בין אם על שום הצורך לממן את הוצאות ההגנה המשפטית, בין אם לאור פגיעה אפשרית ביכולת ההשתכרות של הנאשם, לאורך המשפט ולפעמים גם

לאחריו. מאידך, יש להביא בכלל חשבון את האינטרס הציבורי המשמעותי באכיפת החוק. לציבור בכללותו יש אינטרס משמעותי כי גורמי אכיפת החוק יעשו את מלאכתם נאמנה ללא חשש, למען שמירתה של מדינת ישראל כמדינת חוק".

בית המשפט העליון קבע כי: "העילה" לא היה יסוד להאשמה" היא עילה מתוחמת צרה ודווקנית ביותר. הטוען לקיומה של עילה זו צריך להוכיח "מצב קיצוני של אי סבירות בולטת" בהעמדתו לדין ולא די בחוסר סבירות סתם.. גישתו של בית משפט זה היא שלרשויות התביעה מרחב שיקול דעת רחב ביותר בבחינת הראיות, ולכן התערבותו של בית משפט זה בשיקול הדעת של רשויות התביעה בדבר חומר הראיות תהא מצומצמת מאד, ותתאפשר רק מקום בו העמדה בדבר משקל הראיות תהא בלתי סבירה בעליל ובאופן קיצוני".

במקרה שבנדון, לא מצאתי "מצב קיצוני של אי סבירות בולטת" ברישום הדו"ח למבקש, בגין עבירה של נהיגה במהירות מופרזת, בניגוד לתקנה 54(א) לתקנות התעבורה.

בבית המשפט לא נחשף לחומר הראיות, אך לא תיתכן מחלוקת כי עד התביעה רשם דו"ח למבקש, בגין האישום האמור, כאשר האכיפה ומדידת המהירות נעשו באמצעות מכשיר ממל"ז, הנהנה מחזקת אמינות בפסיקה ואין בעובדה כי המבקש כפר בעבירה המיוחסת לו, כדי להשמיט כליל את היסוד לעצם רישום הדו"ח.

בפני בית המשפט לא הוצגו כל ראיות ולא נקבע פוזיטיבית כי המבקש אכן לא עבר עבירה. זיכוי של המבקש נבע מנימוק טכני בלבד, של אי התייצבות העד לדיון.

לא מן הנמנע כי בית המשפט היה נחשף לראיות התביעה, היה המבקש מורשע בדיון.

באשר לעילה השנייה בדבר "נסיבות אחרות המצדיקות" פיצוי, קבע בית המשפט העליון בפס"ד שגיא, כי היא: "מתאפיינת בעמימות שנועדה להקנות לבית המשפט שיקול דעת רחב האם יש מקום להעניק פיצוי לנאשם שזוכה... ישנם שלושה סוגים של נסיבות: נסיבות שעניינן הליכי-המשפט בכללם; אופי זיכוי של הנאשם ונסיבותיו האישיות של הנאשם (נסיבות חיצוניות למשפט)".

בע"פ 1382/00 עמית בן ארויה נגד מדינת ישראל, התייחס בית המשפט העליון, לסוגיית פסיקת הוצאות בעבירות תעבורה ובפרט ביחס לעבירות תעבורה מסוג ברירת משפט בגין הנאשם בחר להישפט:

"הדברים האמורים נכונים במיוחד בנוגע לעבירות תעבורה מסוג של ברירת משפט. מדובר בעבירות קלות שעונשן קנס, והן אינן נושאות עמן סטיגמה פלילית. בהתחשב בכך, ונוכח השאיפה להקל את המאבק בעבירות התנועה הכוללות פוטנציאל לפגיעה בגוף וברכוש, קבע המחוקק סדרי דין מיוחדים של ברירת משפט, שתכליתם לעודד תשלום קנס ללא התדיינות, לפיכך תשלום הקנס נחשב להודאה באשמה, להרשעה ולנשיאה בעונש. לעומת זאת אם בחר המקבל הודעת תשלום קנס להישפט, הנטל על התביעה לשכנע כי ביצע את העבירה...זכותו של אדם לבחור במשפט ולהילחם על חפותו גם בעבירת תעבורה, ואולם הבחור להישפט נוטל על עצמו סיכוי לזיכוי אל מול סיכון שיהיה עליו לשאת בהוצאות משפט: אם יזוכה תוך קביעה שלא עבר עבירה, כגון אם יתברר כי המעשה לא היווה עבירה, או שהנאשם לא היה מי שביצע את העבירה,

והוא הועמד לדין ברשלנות או בשל טעות טכנית או בירוקרטית, כי אז ניתן להניח שככלל, ובכפוף לנסיבותיו של כל מקרה, יזכה הוא בשיפוי בגין הוצאות הגנתו. לעומת זאת במקרים שבהם זוכה הנאשם זיכוי "טכני" מחמת היעדר הוכחה, כגון כאשר לא הצליחה התביעה להביא עד מרכזי, או כאשר לא נמצאה הראיה הטובה ביותר להוכחה בלא קביעה פוזיטיבית כי הנאשם לא ביצע את העבירה, הרי ככלל ובהיעדר נסיבות חריגות, כגון התרשלנות של ממש מצד התביעה, לא ישופה הנאשם בגין הוצאותיו. זוהי בעינינו נוסחת האיזון הראויה בין זכותו של אדם להגנה במשפט לבין האינטרס".

ברע"פ 7452/13 פלס נגד מדינת ישראל, נקבע:

"... בית המשפט רשאי (ולא חייב) לפסוק פיצוי והחזר הוצאות הגנה, כאשר מתמלאים, למצער, שני תנאים מצטברים: (א) הנאשם זוכה; (ב) והתקיימה אחת מבין שתי העילות המוזכרות בסעיף: (1) "לא היה יסוד להאשמה", או (2) שנמצאו "נסיבות אחרות המצדיקות זאת" (להרחבה בנושא ראו: ע"פ 5097/10 בוגנים נ' מדינת ישראל (15.01.2013); ע"פ 1382/00 בן ארויה נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(4) 714, (2002) (להלן: עניין בן ארויה)). הנטל להוכחת קיומן של אחת משתי העילות הנזכרות בס"ק (ב) שלעיל רובץ על המבקש... מעבר לאמור בפסקה 6 שלעיל - איננו סבורים כי קיימות פה "נסיבות אחרות המצדיקות" פסיקת פיצויים והוצאות הגנה. המבקש הואשם בעבירת תעבורה, מהסוג שאיננו נושא עמו סטיגמה פלילית, וההליכים שנהלו לא גררו פגיעה ממשית בזכויותיו של המבקש (עניין בן ארויה, בעמ' 719), מה גם שזיכויו של המבקש לא התבסס על ממצאים פוזיטיביים בדבר העדר אשמה. המבקש זוכה, בסופו של יום, מסיבה "טכנית" בלבד, וכלל הנסיבות במכלול אינן מצדיקות פיצוי המבקש או שיפוי (עניין בן ארויה, בעמ' 718-719)".

לא מצאתי בנסיבות המקרה כל עילה המצדיקה פיצוי המבקש בגין ההליך שהתנהל בפני.

המבקש זומן לשיבת הקראה ליום 19.1.23, לא התייצב ונדון בהעדר. בהמשך, לאחר שהגיש חמש בקשות לביטול פסק הדין, בטענות שונות, לרבות כי לא חש בטוב במועד הדיון, קבעתי כי על המבקש לשלם הוצאות על סך 300 ₪ כתנאי לקביעת דיון בבקשתו.

המבקש שילם את ההוצאות וביום 26.2.23, התייצב בבית המשפט ולאחר ששמעתי טענות הצדדים, בוטל פסק הדין בהעדר והתיק נקבע לשמיעת ראיות ליום 4.4.23, אך דיון זה נדחה לבקשת העד מטעם המשיבה ונקבע ליום 7.5.23.

במועד זה, כמפורט בפרוטוקול הדיון, טענה ב"כ המשיבה, כי שוחחה מספר פעמים עם המבקש, עד שלבסוף, הגיעו להסדר טעון בתיק ולכן הודיעה לעד שאינו צריך להתייצב לדיון, אך המבקש טען מנגד, כי לא הובן כהלכה וכי אין ברצונו להודות, גם לא במסגרת הסדר טעון. נוכח האמור, הוריתי למבקש לשלם הוצאות על סך 300 ₪ לטובת אוצר המדינה, בגין בזבוז זמנו של בית המשפט וקבעתי את דיון ההוכחות ליום 6.7.23.

במועד זה, התייצב המבקש ולאחר שב"כ המשיבה נוכח כי עד התביעה לא התייצב לדיון, ביקש לבטל את כתב האישום, כך שהוריתי על זיכויו של המבקש מהמיוחס לו בכתב האישום.

טענות המבקש לגבי ההוצאות שהוציא לצורך ניהול הגנתו, אינן מצדיקות שיפוי כלשהו וחזקה כי מי שבוחר לנהל את הגנתו, משקיע במקרה הצורך משאבים שונים בהליך המשפטי.

בית המשפט העליון ציין כי ההליך בבית המשפט לתעבורה מצוי ברף התחתון של פגיעה בזכויותיו של נאשם.

עוד אמר בית המשפט העליון בעניין שגיא: "בסיכומו של דבר, חשוב לחזור ולהדגיש כי סעיף 80 נוקט בנוסח כי בית המשפט "רשאי" לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו. המילה רשאי איננה בגדר סרח עודף מילולי מיותר, היא באה לסייג ולהקנות לבית המשפט שיקול דעת בגדרי סעיף 80, בו שיקולים רבים מתחרים על הבכורה, ולמתן הפיצוי יכולות להיות השלכות רחב שיש להביא בכלל חשבון".

בנסיבות שפורטו לעיל, לא מצאתי כל טעם המצדיק הטלת הוצאות על המשיבה.

עם זאת ולפנים משורת הדין, אני מורה להשיב למבקש סך של 600 ₪ ששילם כהוצאות בתיק זה וזאת עד ליום 20.9.23.

לאור כל האמור לעיל, הבקשה נדחית.

זכות ערעור כחוק.

ניתנה היום, כ"ו אב תשפ"ג, 13 אוגוסט 2023, בהעדר הצדדים.